

Europsko vijeće

Bruxelles, 31. svibnja 2022.
(OR. en)

EUCO 21/22

CO EUR 19
CONCL 4

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Izvanredni sastanak Europskog vijeća (30. i 31. svibnja 2022.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

I. UKRAJINA

1. Europsko vijeće oštro osuđuje agresivni rat Rusije protiv Ukrajine. Poziva Rusiju da smjesta prestane s neselektivnim napadima na civile i civilnu infrastrukturu te da odmah i bezuvjetno povuče sve svoje postrojbe i vojnu opremu s cijelog državnog područja Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica. Zločini ruskih snaga i prouzročena patnja i uništenje neizrecivi su. Europsko vijeće poziva Rusiju da hitno omogući pristup humanitarne pomoći i siguran prolaz za sve ugrožene civile. Europsko vijeće očekuje potpuno poštovanje međunarodnog humanitarnog prava, među ostalim Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima. Ujedno poziva Rusiju da smjesta omogući siguran povratak Ukrajinaca koji su prisilno odvedeni u Rusiju.
2. Europsko vijeće pozdravlja hrabrost i odlučnost koje su ukrajinsko stanovništvo i vodstvo pokazali u borbi za obranu suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti i slobode svoje zemlje. Europska unija nepokolebljiva je u svojoj predanosti da Ukrajini pomogne u ostvarivanju njezina neotuđivog prava na samoobranu od ruske agresije te u izgradnji mirne, demokratske i prosperitetne budućnosti. U tom pogledu nastavit će blisko surađivati s međunarodnim partnerima.

Međunarodno pravosuđe

3. Europsko vijeće pohvaljuje sve one koji pomažu u prikupljanju dokaza i istraživanju ratnih zločina i drugih najtežih kaznenih djela te u tom pogledu podupire intenzivan rad tužitelja Međunarodnog kaznenog suda. Također pozdravlja rad ukrajinske glavne tužiteljice, kojem Europska unija i njezine države članice pružaju financijsku potporu i potporu u pogledu izgradnje kapaciteta. Pozdravlja osnivanje zajedničkog istražnog tima koji koordinira Eurojust, čija je uloga ojačana, i tekuću operativnu potporu koju pruža Europol. Rusija, Bjelarus i sve odgovorne osobe snosit će posljedice za svoja djela u skladu s međunarodnim pravom.

Sankcije

4. Europsko vijeće predano je jačanju pritiska na Rusiju i Bjelarus kako bi se osujetio ruski rat protiv Ukrajine. Europsko vijeće poziva sve zemlje da se usklade sa sankcijama EU-a. Svi pokušaji da se sankcije zaobiđu ili Rusiji pomogne drugim sredstvima moraju se zaustaviti.
5. Europsko vijeće slaže se da će šesti paket sankcija protiv Rusije obuhvaćati sirovu naftu, kao i naftne derivate, isporučene iz Rusije u države članice, uz privremenu iznimku sirove nafte koja se isporučuje naftovodima.
6. Europsko vijeće stoga poziva Vijeće da taj paket bez odgode dovrši i donese, uz istodobno osiguravanje jedinstvenog tržišta EU-a koje dobro funkcionira, poštenog tržišnog natjecanja, solidarnosti među državama članicama i jednakih uvjeta, također u pogledu postupnog ukidanja naše ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima. U slučaju iznenadnih prekida opskrbe, uvest će se hitne mjere kako bi se osigurala sigurnost opskrbe. Komisija će u tom pogledu pratiti i redovito izvješćivati Vijeće o provedbi tih mjera kako bi se osigurali jednaki uvjeti na jedinstvenom tržištu EU-a i sigurnost opskrbe.
7. Europsko vijeće u najkraćem će mogućem roku ponovno razmotriti pitanje privremene iznimke za sirovu naftu koja se isporučuje naftovodima.

Humanitarna i financijska potpora

8. Europska unija nastavit će pružati potporu Ukrajini kako bi se ispunile humanitarne potrebe, potrebe za likvidnošću i potrebe povezane s obnovom.
9. Od početka ruske agresije Europska unija pojačala je potporu sveukupnoj gospodarskoj, socijalnoj i financijskoj otpornosti Ukrajine, među ostalim pružanjem humanitarne pomoći. Europsko vijeće u tom pogledu pohvaljuje rezultate međunarodne donatorske konferencije na visokoj razini koju su zajednički organizirale Poljska i Švedska.

10. Europska unija i njezine države članice zaštitile su milijune izbjeglica koji bježe od rata u Ukrajini te su i dalje odlučne prihvatiti ih i pružiti im sigurnost, među ostalim pružanjem pomoći susjednim zemljama. Europsko vijeće poziva Komisiju da predstavi nove inicijative za potporu tim naporima u okviru višegodišnjeg financijskog okvira.
11. Europska unija zajedno s partnerima iz skupine G-7 nastaviti će podupirati ukrajinsku vladu u suočavanju s hitnim potrebama za likvidnošću. Potvrđuje potporu najavljenju u kontekstu skupine G-7. Europska unija spremna je u 2022. Ukrajini odobriti novu izvanrednu makrofinancijsku pomoć u iznosu do 9 milijardi EUR. U tom kontekstu Europsko vijeće poziva na razmatranje prijedloga Komisije čim bude predstavljen.
12. Obnova Ukrajine iziskivat će sveobuhvatnu potporu za njezinu ponovnu izgradnju za budućnost. Europska unija i njezine države članice spremne su imati važnu ulogu u tom pogledu. Stoga bi trebalo razmotriti uspostavu platforme za obnovu Ukrajine. U njoj bi trebali sudjelovati ukrajinska vlada, Europska unija i njezine države članice, Europska investicijska banka te međunarodni partneri, financijske institucije, organizacije, stručnjaci i zainteresirane strane. Potpora EU-a za obnovu bit će povezana s provedbom reformi i antikorupcijskih mjera u skladu s europskim putem te zemlje. Europsko vijeće poziva Komisiju da na temelju toga iznese prijedloge.
13. Europsko vijeće pozdravlja napore koje su države članice uložile kako bi u svojem nacionalnom pravu predvidjele odgovarajuće mjere oduzimanja imovine i poziva Vijeće da brzo razmotri nedavni prijedlog Komisije o mjerama kaznenog prava u slučaju kršenja sankcija EU-a. Europsko vijeće podupire aktivno razmatranje dodatnih mogućnosti u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom, uključujući mogućnosti da se zamrznuta ruska imovina upotrijebi u svrhu podupiranja obnove Ukrajine.

Vojna potpora

14. Europska unija ujedno je i dalje predana jačanju sposobnosti Ukrajine da brani svoju teritorijalnu cjelovitost i suverenitet. Europsko vijeće u tom pogledu pozdravlja nedavno donošenje odluke Vijeća o povećanju vojne potpore Ukrajini u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći.

Gospodarska potpora

15. Europsko vijeće pozdravlja donošenje odluke o suspenziji uvoznih carina na sav ukrajinski izvoz u Europsku uniju na godinu dana.

Politička potpora

16. Europsko vijeće prima na znanje pripremu mišljenja Komisije o zahtjevu Ukrajine za članstvo u EU-u, kao i o zahtjevima Republike Moldove i Gruzije, te će ponovno razmotriti to pitanje na sastanku u lipnju.
17. Europska unija i njezine države članice pojačat će napore usmjerene na mobilizaciju trećih zemalja kako bi se Ukrajini pružila potpora u svim navedenim aspektima i suzbile neistinite tvrdnje Rusije i manipulacija informacijama koju ona provodi te spriječilo izbjegavanje i zaobilaženje sankcija.

Utjecaj na susjedne zemlje

18. Europsko vijeće pomno prati utjecaj ruskog rata protiv Ukrajine na susjedne zemlje i zapadni Balkan. Naglašava potrebu za pružanjem sve relevantne potpore Republici Moldovi koja je suočena s međusobno povezanom energetsom i gospodarskom krizom te migracijskim pritiskom koji proizlaze iz rata. Europsko vijeće ponovno poziva na okončanje represije u Bjelarusu i podsjeća na demokratsko pravo bjeloruskog naroda na nove, slobodne i poštene izbore.

II. SIGURNOST OPSKRBE HRANOM

19. Europsko vijeće snažno osuđuje rusko uništavanje i nezakonito prisvajanje poljoprivredne proizvodnje u Ukrajini. Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine izravno utječe na globalnu sigurnost opskrbe hranom i cjenovnu pristupačnost hrane. Europsko vijeće poziva Rusiju da prekine napade na prometnu infrastrukturu u Ukrajini, okonča blokadu ukrajinskih crnomorskih luka i dopusti izvoz hrane, osobito iz Odese. Europska unija poduzima aktivne mjere za olakšavanje izvoza poljoprivrednih proizvoda iz Ukrajine i potporu ukrajinskom poljoprivrednom sektoru s obzirom na sezonu 2022. U tom pogledu Europsko vijeće poziva države članice da ubrzaju rad u vezi s „rutama solidarnosti” koje je predložila Komisija te da olakšaju izvoz hrane iz Ukrajine različitim kopnenim rutama i preko luka EU-a.
20. Europsko vijeće poziva na učinkovitu međunarodnu koordinaciju kako bi se osigurao sveobuhvatan globalni odgovor za sigurnost opskrbe hranom. U tom pogledu pozdravlja Misiju za otpornost opskrbe hranom i poljoprivrede (FARM), koja se temelji na trima stupovima: trgovini, solidarnosti i proizvodnji, a čiji je cilj ublažiti posljedice za razine cijena, proizvodnju i pristup žitaricama te opskrbu žitaricama. Također podupire UN-ovu Skupinu za odgovor na globalne krize, predstojeću inicijativu skupine G-7 za uspostavu globalnog saveza za sigurnost opskrbe hranom (GAFS) te druge multilateralne mjere i inicijative, kao i mjere i inicijative EU-a. Ponovno ističe svoju predanost tome da se globalna trgovina prehrambenim proizvodima zaštiti od neopravdanih prepreka, da se poveća solidarnost s najugroženijim zemljama i poveća lokalna održiva proizvodnja hrane kako bi se smanjila strukturna ovisnost. Europsko vijeće poziva Komisiju da istraži mogućnost mobiliziranja pričuva iz Europskog razvojnog fonda kako bi se pružila potpora najpogođenijim partnerskim zemljama. Europska unija pozdravlja predanost i potporu svojih partnera i međunarodnih organizacija.

21. Europsko vijeće naglašava važnost zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) u doprinosu EU-a sigurnosti opskrbe hranom i poziva na brzo donošenje strateških planova u okviru ZPP-a.
22. S obzirom na aktualnu nestašicu gnojiva na globalnom tržištu Europsko vijeće poziva na usklađenje napore u suradnji s međunarodnim partnerima na promicanju učinkovitije uporabe gnojiva i alternativa gnojivima.

III. SIGURNOST I OBRANA

23. Zbog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine došlo je velike promjene u strateškom okružju Europske unije te se pokazala potreba za snažnijom i sposobnijom Europskom unijom u području sigurnosti i obrane. U tom novom kontekstu, podsjećajući na Izjavu iz Versaillesa i zaključke Europskog vijeća od 24. i 25. ožujka 2022., Europska unija odlučno će provesti Strateški kompas, ojačati svoja partnerstva, povećati svoju otpornost te sigurnosne i obrambene kapacitete s pomoću brojnijih i boljih ulaganja, s naglaskom na utvrđenim strateškim nedostacima. Transatlantski odnosi te suradnja EU-a i NATO-a, uz potpuno poštovanje načela utvrđenih u Ugovorima i načela koja je dogovorilo Europsko vijeće, uključujući načela uključivosti, reciprociteta i autonomije Europske unije u donošenju odluka, ključni su za našu cjelokupnu sigurnost. Snažnija i sposobnija Europska unija u području sigurnosti i obrane pozitivno će doprinijeti globalnoj i transatlantskoj sigurnosti te je komplementaran NATO-u, koji je i dalje okosnica zajedničke obrane svojih članica. Solidarnost među državama članicama odražava se u članku 42. stavku 7. UEU-a. U širem smislu Europska unija ponovno potvrđuje svoju namjeru da pojača potporu globalnom poretку utemeljenom na pravilima, u čijem su središtu Ujedinjeni narodi.

24. S obzirom na analizu nedostatnih ulaganja u obranu koju su Komisija i visoki predstavnik pripremili u suradnji s Europskom obrambenom agencijom i na razne preporuke izdane za jačanje europske industrijske i tehnološke baze, Europsko vijeće poziva Vijeće da, u skladu s odgovarajućim nadležnostima dodijeljenima Ugovorima, razmotri sljedeća pitanja:
- a) kao hitno pitanje, mjere za koordinaciju vrlo kratkoročnih potreba nabave u području obrane radi potpore zajedničkoj nabavi za obnovu zaliha, pogotovo s obzirom na potporu koja se pruža Ukrajini, kao i kratkoročan instrument za jačanje sposobnosti europske obrambene industrije putem dobrovoljne zajedničke nabave,
 - b) razvoj sposobnosti EU-a za strateško programiranje, nabavu i koordinaciju u području obrane, uz komplementarnost s NATO-om,
 - c) daljnje mjere za mapiranje postojećih i potrebnih dodatnih proizvodnih kapaciteta te za jačanje kapaciteta i otpornosti europskog obrambenog tehnološkog i industrijskog sektora, uključujući MSP-ove,
 - d) ubrzanu provedbu projekata u vezi s infrastrukturom za vojnu mobilnost,
 - e) pojačanu ulogu Europske investicijske banke u pružanju potpore europskoj sigurnosti i obrani, u skladu s njezinom najnovijom strateškom inicijativom za europsku sigurnost.
25. Europsko vijeće sa zanimanjem očekuje predstavljanje mogućeg zajedničkog europskog programa ulaganja u obranu, uključujući razmatranje instrumenta za izuzeće od poreza na dodanu vrijednost i za europske obrambene projekte od velikog zajedničkog interesa.
26. Europsko vijeće ponovno će razmotriti to pitanje na jednom od predstojećih sastanaka.

IV. ENERGIJA

27. Podsjećajući na Izjavu iz Versaillesa i svoje zaključke od 21. i 22. listopada 2021. te one od 24. i 25. ožujka 2022., među ostalim u pogledu različitih kombinacija izvora energije, uvjeta i nacionalnih okolnosti, Europsko vijeće preispitalo je napredak u postupnom ukidanju ovisnosti Europske unije o uvozu ruskog plina, nafte i ugljena u što kraćem roku. Nakon ranijih odluka o zabrani uvoza iz Rusije i predstavljanja plana REPowerEU kako bi se brzo smanjila ovisnost o ruskim fosilnim gorivima, ubrzala energetska tranzicija te postigao otporniji energetska sustav i dobro povezana energetska unija, poziva na:

- a) kao kratkoročni prioritet, daljnju diversifikaciju izvora i pravaca opskrbe te osiguravanje opskrbe energijom po pristupačnim cijenama;
 - Europsko vijeće potiče na brzu upotrebu platforme EU-a za kupnju energije, otvorene i za zapadni Balkan i tri pridružena istočna partnera, i to prije sljedeće zime.
 - Europsko vijeće poziva Komisiju da zajedno s našim međunarodnim partnerima istraži i načine za ograničavanje rasta cijena energije, što uključuje, prema potrebi, izvedivost uvođenja privremenih gornjih granica cijena uvoza.
 - Europsko vijeće poziva Vijeće da nastavi s radom na strategiji EU-a za vanjski angažman u području energetike.
 - Europsko vijeće napominje da su za sigurnost opskrbe važni domaći izvori energije.

- b) ubrzavanje uvođenja obnovljivih izvora energije;
 - Ubrzano uvođenje obnovljivih izvora energije zahtijevat će neposredno ubrzavanje postupaka izdavanja dozvola za projekte obnovljivih izvora energije i treba ga poduprijeti industrijskim klasterom usmjerenim na poboljšanje inovacija, kapaciteta, vještina i lanaca opskrbe za solarnu energiju i energiju vjetra, vodik, bioenergiju, toplinske crpke i sirovine.
 - c) daljnje poboljšanje energetske učinkovitosti kad god je to moguće i promicanje ušteda energije, uzimajući posebno u obzir otočni karakter određenih država članica;
 - d) dovršetak i poboljšanje međupovezanosti europskih plinskih i elektroenergetskih mreža ulaganjima u infrastrukturu i dovršavanjem infrastrukture za postojeće i nove projekte, uključujući ukapljeni prirodni plin te elektroenergetsku međupovezanost i plinsku međupovezanost prilagođenu vodik, koje su otporne na buduće promjene, u cijeloj Europskoj uniji, uključujući otočne države članice, te u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, na temelju predstojeće analize regulatora i trenutnog geopolitičkog konteksta, iskorištavajući pritom potencijal Pirenejskog poluotoka da doprinese sigurnosti opskrbe Europske unije.
28. Europsko vijeće poziva Vijeće da brzo ispita prijedloge Komisije za ostvarivanje ciljeva plana REPowerEU.
29. U duhu europske solidarnosti trebalo bi poboljšati pripravnost na moguće velike poremećaje u opskrbi i otpornost tržišta plina EU-a, osobito brzim postizanjem dogovora o bilateralnim sporazumima o solidarnosti i koordiniranom europskom planu za nepredvidive situacije, kojima bi se trebalo osigurati ublažavanje velikih poremećaja u opskrbi. Trebalo bi ubrzati punjenje skladišta prije sljedeće zime. U tom kontekstu Europsko vijeće pozdravlja dogovor o skladištenju plina te poziva na njegovu brzu provedbu.

30. Europsko vijeće prima na znanje izvješće Agencije za suradnju energetske regulatora (ACER) i poziva Komisiju da brzo nastavi s radom na optimizaciji funkcioniranja europskog tržišta električne energije, što uključuje učinak cijena plina na to tržište, kako bi ono bilo bolje pripremljeno za buduću prekomjernu nestabilnost cijena, isporučilo cjenovno pristupačnu električnu energiju i bilo u potpunosti prilagođeno dekarboniziranom energetske sustavu, uz istodobno očuvanje cjelovitosti jedinstvenog tržišta, zadržavanje poticaja za zelenu tranziciju, očuvanje sigurnosti opskrbe i izbjegavanje nerazmjernih proračunskih troškova.
-